

Zadatak 1.

Napišite hamiltonijan nabijenog harmoničkog oscilatora pod djelovanjem homogenog električnog polja E u smjeru titranja. Kakav je njegov energetska spektar te kolika je polarizabilnost oscilatora?

Rješenje:

Potencijalna energija nabijene čestice u homogenom električnom polju je $-qEx$, gdje je q naboj čestice, a x njezin položaj. Toj potencijalnoj energiji moramo pribrojiti elastičnu potencijalnu energiju. Tako dobivamo

$$H = \frac{p^2}{2m} + \frac{1}{2} m \omega^2 x^2 - q E x$$

Jednostavnim algebarskim postupkom ovaj hamiltonijan možemo predočiti u obliku

$$H = \frac{p^2}{2m} + \frac{1}{2} m \omega^2 \left(x - \frac{q E}{m \omega^2} \right)^2 - \frac{q^2 E^2}{2 m \omega^2}$$

Vidimo da je položaj čestice pomaknut za određen iznos, neovisan i o položaju i o zaletu. Dakle, hamiltonijan se nije bitno promijenio jer se takvim pomakom ne mijenja komutacijsko pravilo između zaleta i položaja.

Zaključak:

Energetski spektar biti će pomaknut za određen iznos u odnosu na spektar energija oscilatora kada nema električnog polja:

$$E_n = \hbar \omega \left(n + \frac{1}{2} \right) - \frac{q^2 E^2}{2 m \omega^2}, \quad n = 0, 1, 2, \dots$$

Polarizabilnost je omjer srednje vrijednosti dipolnog momenta i električnog polja. Dipolni moment je umnožak naboja i položaja x . Dakle, dipolni moment je

$$d = qx = q \left(x - \frac{qE}{m\omega^2} \right) + \frac{q^2 E}{m\omega^2}$$

Mi znamo da je srednja vrijednost prvog člana (član za zagradom) u ovom izrazu jednaka 0. **Kako to znamo?**

To znači da je polarizabilnost

$$\alpha = \frac{\langle d \rangle}{E} = \frac{q^2}{m\omega^2}$$

Zadatak 2.

Čestica se giba u polju potencijalne energije

$$V(x) = V_0 \left(\frac{a}{x^6} - \frac{b}{x^{12}} \right)$$

Pretpostavljajući da je energija čestice blizu najnižoj vrijednosti, izračunajte njezin energetski spektar.

